

HUR MÅNGA ÄR "ALLA"?

Digital-TV-kommittén har nyligen lämnat sitt slutbetänkande. Där föreslås att mark-sänd digital TV ska byggas ut till full befolkningstäckning, vilket kommittén definierar som 99,8 procent av befolkningen. Det är samma täckning som det analoga TV-nätet har idag.

De återstående 0,2 procenten är 17 800 människor eller 8 800 hushåll. Varför ska dessa *inte* ha tillgång till public service-TV via marksänt nät, undrar Glesbygdsverket i sitt yttrande över betänkandet.

– Vi känner väl till de problem som finns att klara fullständig täckning i hela landet, och det kanske inte ens är praktiskt möjligt. Men det vore trots det önskvärt att man i utredningen förde ett resonemang om detta och inte bara lämnade saken därhän, säger Jan Cederwärn, direktör på Glesbygdsverket.

– Vi efterlyser en diskussion om alternativ för att göra public service-TV tillgänglig också för de återstående 8 800 hushållen, och anser att betänkandet bör kompletteras med ett sådant underlag innan riksdagen slutgiltigt tar ställning, säger Jan Cederwärn.

Varför inte ge
landshövdingar
ansvaret fullt ut?

sidan 4

VÄLKOMMEN TILL PITEÅ!

Fler bilder från Piteå på sidan 3

Pitebon Anders Sundström, tidigare näringsminister och nu ordförande för Sparbanken Nord, välkomnade Glesbygdsverkets generaldirektör Pia Enochsson till Piteå. Hon kunde å andra sidan välkomna honom till Glesbygdsverkets monter under Landsbygdsriksdagen.

STORMARKNADER BIDRAR TILL FORTSATT BUTIKSDÖD

Nedläggningen av dagligvarubutiker fortsätter. Under 2001 minskade antalet butiker med 200 varav 70 i gles- och landsbygd. Det framgår av en rapport från Glesbygdsverket till regeringen.

Rapporten visar också att under de senaste fem åren har 300 orter förlorat sin sista butik.

Samordning av olika typer av service görs för att förbättra lönsamheten. Men nu rapporterar länsstyrelserna också problem med samordningen. Bl a nämns Postens höga avgifter för hantering av dagskassor. Svenska Spel har också regler som många handlare kan ha svårt att leva upp till.

– Nu måste staten fundera över nya ägar-direktiv till de statliga bolagen, säger Glesbygdsverkets generaldirektör Pia Enochsson. Dagens ensidiga krav på lönsamhet motverkar regeringens ambitioner att utveckla hela landet.

Av de kvarvarande butikerna på landsbygden har de allra flesta lönsamhetsproblem. Av länsrapporterna framgår att konkurrens från stormarknader, lågprisetableringar och köpcentra i tätorter är en starkt bidragande orsak till den fortsatta minskningen av antalet gles- och landsbygdsbutiker.

FOTO: THOR LINDGREN

GLESBYGDENS MOBILTELEFON MÅSTE VARA KVAR

Det frekvensband, 450 MHz, som blir ledigt när Telias licensperiod för NMT 450 löper ut 2004 måste även i fortsättningen användas för mobil telefoni.

Det anser Glesbygdsverket i sitt yttrande över Post- och telestyrelsens, PTS, utredning om 450 MHz-bandet.

PTS ställer i sin utredning upp fyra alternativ för hur bandet kan nyttjas framöver. Glesbygdsverket framhåller i sitt yttrande att det nuvarande NMT 450-systemet för mobiltelefoner spelar en stor roll i gles- och landsbygder, eftersom GSM-telefonerna ofta saknar täckning. I tre av de alternativ PTS ställer upp kan man befara att täckningen blir sämre i gles- och landsbygder, och därför förordar Glesbygdsverket att Telias licens förlängs till och med 2007.

NYTT LIV FÖR LEADER

I NORRA SVERIGE

Det sätt att arbeta som har utvecklats inom EU:s gemenskapsinitiativ Leader lever kvar också i norra Sverige, trots att det nuvarande Leader-programmet, Leader+, inte finns inom Mål 1-området. De två tidigare LAG-grupperna "Skogslandet" i Norrbottens län och "Inlandslaget" i Norrbottens och Västerbottens län arbetar nu på ett gemensamt utvecklingsprojekt, LAG NORD.

Leaders arbetsmetod med bland annat breda partnerskap ska utvecklas hos LAG NORD så att man samlar en mängd aktörer på det lokala planet för att gemensamt utveckla området. Men minst lika viktigt är att arbeta vertikalt på så sätt att man söker samarbetspartner över hela landet och över hela Europa.

– Jag tror att man här kan visa på ett sätt att arbeta som kan bli vägledande för många glesbygdsområden. Det handlar om att stärka den "kritiska massan" och få in dynamiken i den lokala utvecklingen genom impulser utifrån, säger Glesbygdsverkets utredare Kjell-Roger Karlsson, som hjälper LAG NORD i uppbyggnadsskedet.

Kerstin expert på kollektivtrafik

Kerstin Lindblad, utredare på Glesbygdsverket, har knutits som expert till Kollektivtrafikkommittén. Det är den statliga utredning som har fått i uppdrag att analysera kollektivtrafikens problem och möjligheter och föreslå förändringar för att kollektivtrafiken ska utvecklas och det kollektiva resandet öka.

– Jag ser som min främsta uppgift att bevaka gles- och landsbygds samt skärgårdens intressen, säger Kerstin. Det måste finnas tillgång till kollektivtrafik också där, men det är i de områdena man har dragit ner mest de senaste åren.

– Många i gles- och landsbygder och i skärgården är ju beroende av kollektivtrafiken för att kunna bo kvar, fortsätter Kerstin. Det gäller framför allt äldre, barn och ungdomar samt kvinnor, som ofta saknar bil. Många gånger kan det kanske lösas med en trafik som styrs av behov och efterfrågan, men de lösningarna ser inte alltid de ansvariga för kollektivtrafiken.

FOTO: BIRGITTA RHODIN

Kerstin Lindblad är expert i Kollektivtrafikkommittén och hon lever som hon lär. Så ofta det är möjligt tar hon tåget till sina uppdrag runt om i landet.

– Om kollektivtrafiken ska utvecklas är det viktigt att man hela tiden ser den ur resenärens perspektiv och det gör man inte alltid idag, säger Kerstin Lindblad. Resan ska fungera hela vägen för den resande, oavsett vem som har ansvar för trafiken.

Samordning hjälp mot polisbrist i glesbygd?

Hur kan polisens verksamhet renodlas så att man kan koncentrera sig på att minska brottsligheten och öka människors trygghet?

Det är den centrala fråga som Polisverksamhetsutredningen ska svara på. Men utredningen ska också se över vilka möjligheter det finns att komplettera polisens resurser och insatser i glest befolkade delar av landet. Det är här Glesbygds-

verkets utredare Susanne Edfeldt kommer in som expert.

– Jag hoppas att jag kan bidra till att nyansera bilden av hur förutsättningarna är i gles- och landsbygder, säger Susanne. Det kan till exempel finnas samordningslösningar som man har svårt att se ur ett storstadsperspektiv.

Utredningen kommer under våren att koncentrera sig på just glesbygdsens speciella problem vad gäller tillgång till polis. En central fråga blir hur man kan underlätta rekryteringen av poliser till de glest befolkade delarna av landet. Utredningen ska också förutsättningslöst undersöka möjligheterna till att andra aktörer, exempelvis räddningstjänsten, kan sköta vissa av polisens uppgifter.

– Oavsett vad utredningen kommer fram till så är det viktiga för mig att medverka till att möjligheterna till god polis-service förbättras också i gles- och landsbygder, säger Susanne Edfeldt.

FOTO: BIRGITTA RHODIN

Susanne Edfeldt är Glesbygdsverkets expert i den pågående Polisverksamhetsutredningen.

Landsbygdsriksdag 2002

Vid Landsbygdsriksdagen, som hölls i Piteå den 15-17 mars, deltog Glesbygdsverket bland annat med en monter i utställningsdelen för projekt, entreprenörer och myndigheter med landsbygdsanknytning. Många besökte verkets monter under de två dagar utställningen höll öppet. Här är ett axplock:

Ulrik Strömberg och Ulla Herlitz från Folkkrörelserådet Hela Sverige ska leva i samspråk med Mats Elg.

Per Wanhatalo och Tore Kreku från MEJA Byautveckling i Norrbotten besökte Glesbygdsverkets monter.

Glesbygdsverkets informationschef Mats Elg (t v) överlämnar en årsbok till Runar Patriksson (fp), som motionerat om en Glesbygdsombudsman.

Gunnel Mörtlund (t h) informerar Birgitta Rhodin från Glesbygdsverket om projektet Byaliv i Kangos.

Teater Älvmötet från Vuollerim dök upp här och var under Landsbygdsriksdagen. Här har de fångat in Akko Karlsson, LänsBygderådet i Kalmar län, och Jan Johansson, Smålandsgruppen FGH.

B

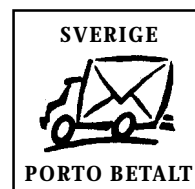
PIA ENOCHSSON
generaldirektör

FOTO: LENNART JONASSON

Delegationer – en fråga om omställning?

Olika landsändar och orter i landet drabbas med jämna mellanrum av kriser av olika slag. En dominerande industri flyttar, en statlig verksamhet försvinner eller någon annan "kris" uppstår. Alltid samma scenario; Kommunalråden, facket och andra folkliga företrädare blir med all rätt förbannade och ställer krav på såväl arbetsgivare som på regeringen. Vanligtvis ställs dessa krav om insatser mot bakgrund av de redan vikande befolkningsciffrorna i kommunen. Många av dessa nu eller tidigare drabbade kommuner har jag besökt för att framför allt studera vad som *samtidigt* sker i deras landsbygdsområden.

I tysthet sker i samma kommuner ofta en annan och mer positiv utveckling i landsbygden. Där ser vi positiva flyttnetton i stora åldersgrupper, bland annat bland barnfamiljer, vilket i sin tur leder till fler barngrupper på dagis och i skolor. Denna ökning kompenserar oftast inte fullt ut den befolkningsminskning samma kommuner har totalt, men är likväl en positiv faktor att vidareutveckla. Många kommuner ser också detta och satsar på områden utanför den krisdrabbade tätorten bland annat genom att bibehålla sina landsbygdsskolor, vilket vi noterat i vår senaste statistik av skolnedläggningar.

KUNSKAP FINNS LOKALT

Denna och annan väsentlig kunskap om den egna bygdens, kommunens och län-

ens utvecklingsförutsättningar finns lokalt och regionalt i länsstyrelse, regioner och i kommunledning.

Som snabbt svar på de lokala krav som ställs ser vi nu allt oftare att delegationer, omställningsgrupper och regeringens "man" utses för krisorterna? Jag tycker naturligtvis det är mycket bra att regeringen engagerar sig och stödjer orter i kris, det vore märkligt om man inte gjorde det. Frågan är emellertid hur och vilken form som är mest effektiv i varje enskilt fall. Det är svårt att se en naturlig roll för en särskilt utpekad person eller delegation som inte lika naturligt skulle kunna tas av landshövdingen.

REGIONALT BLIR CENTRALT

Landshövdingarna finns ju redan på plats som regeringens utsända man eller kvinna med en stab av medarbetare som är kunniga om de regionala och lokala förutsättningarna för omställning eller utveckling och som därutöver har goda kontaktvägar in i regering, till statliga myndigheter och nära relationer till länets kommuner och deras olika samarbetsorgan.

I den s k PARK-propositionen redovisas avsikten att stärka landshövdingarnas roll som statens företrädare i länet. Det är utmärkt! Men varför inte ge dem – med relevant stöd – det tydliga ansvaret för arbete med omställning och fortsatt utveckling i länens krisorter fullt ut? Jag tycker mig i praktiken se tecken på omställning från statens företrädare regionalt till statens företrädare på central nivå.

MAUD OLOFSSON SVARAR PÅ ÖPPET FORUM

"Det finns en längtan efter en tydlig företrädare för landsbygdens frågor i politiken" skrev Pia Enochsson i sin krönika i förra numret av Nyhetsbrevet.

Krönikan har orsakat flera inlägg på Öppet Forum på vår webbplats. Ett svar kommer från centerns partiledare Maud Olofsson som bland annat skriver:

"Jag tror nog att varje neutral betraktare anser att jag på ett aktivt sätt lyft fram landsbygdsfrågorna i rikspolitiken långt mycket mer än någon partiledare gjort på länge."

Läs fler inlägg i diskussionen om hur landsbygdsfrågorna tas upp eller inte tas upp i valdebatten! Välkommen också med egna inlägg på Öppet Forum!

Adressen är www.glesbygdsvverket.se

VILL DU HA NYHETS- BREVET SNABBARE?

Vi har cirka 1 700 prenumeranter på vårt nyhetsbrev och de blir stadigt fler. Vi har även märkt en efterfrågan på att få nyhetsbrevet i elektronisk form. Är du en av dem som hellre vill ha vårt Nyhetsbrev via e-post så går det bra från och med nästa nummer. Gå in på vår webbplats www.glesbygdsvverket.se och klicka på Nyheter och sen vidare till Nyhetsbrev så kan du anmäla dig där.

Du kan också ringa till Gunborg Hägg, telefon 063-57 67 00, eller skicka e-post till gunborg.hagg@glesbygdsvverket.se och tala om vilken e-postadress du har. Vi tar automatiskt bort dig som "vanlig prenumerant" om du inte anger annat.

REDAKTÖR Birgitta Rhodin, TEL 063-57 67 11

Vill du komma med på vår sändlista, hör av dig till: Gunborg Hägg, TEL 063-57 67 00.

ANSVARIG UTGIVARE Mats Elg

Glesbygdsvverket

Samuel Permans gata 2, 831 30 Östersund

TEL 063-57 67 00, FAX 063-57 67 99

E-POST info@glesbygdsvverket.se

WEBBPLATS www.glesbygdsvverket.se